

ENGLJSKI APELACIONI SUD

Presuda od 1. i 2.VI 1961.

N.V.Reederij Amsterdam c/a President
of India /The "Amstelmolen"/

Čarter partija - Prekostojnice - Nemogućnost iskrcavanja broda zbog zauzetosti lučkih kapaciteta - Nema propusta čarterera ili vlasnika - Posljedice "Centrocon" klauzule o štrajku - "Ako teret ne može biti krcan zbog smetnji.... izvan kontrole čarterera.... vrijeme.... se ne računa..." - Značenje riječi "smetnje".

Čarter partija je predvidjela da stojnice počinju teći od 7 sati ujutro nakon dana kad je predano pismo spremnosti, "bez obzira da li se brod nalazi uz obalu ili ne" /"whether in berth or not"/. Stojnice traju pet radnih dana po 24 sata, subote poslije podne i nedjelje ne računaju se. Pored ovih odredaba, čarter-partija je sadržavala i "Centrocon" klauzulu o štrajku, na koju se tuženi čarterer u prethodnom arbitražnom postupku nije pozvao.

Tužitelji, vlasnici broda, tuže naručitelje za naknadu prekostojnica počevši od 29.VII 1959 do 6.VIII 1959. godine. U arbitražnom postupku naručitelji su tvrdili da brod nije mogao dobiti mjesta uz obalu zbog zakrčenosti luke, i da je njegova obveza bila da krca pod normalnim uvjetima osiguranja i mogućnosti dobivanja obale, a ne u strogom roku od 5 dana. Arbitar je stao na stajalište da vlasnici imaju pravo na prekostojnice, iako nije bilo propusta niti na naručiteljima, niti vlasnicima, što brod nije mogao osigurati mjesto uz obalu.

U kasnijem postupku pred sudom, naručitelj se pozvao na "Centrocon" klauzulu o štrajku /ispravljen/, koja glasi:

"Ako teret ne može biti krcan zbog... smjetnji... izvan kontrole naručitelja... u dokovima ili na drugim mjestima za krcanje..., vrijeme za krcanje ili iskrcavanje... neće za vrijeme trajanja takvih uzroka.... U slučaju zastoja iz naprijed navedenih razloga, naručitelji ili vlasnici neće postavljati zahtjeva za naknadu štete ili za prekostojnice..."

Sud je stao na stanovište, uzimajući u obzir "Centrocon" klauzulu o štrajku, kao i ostale navedene klauzule čarter partije, da vlasnici nemaju prava na prekostojnice.

Protiv ove presude uložili su vlasnici broda žalbu Apelacionom sudu, navodeći da su klauzule u čarter partiji u upotrebi već preko 50 godina, i da do ove presude nikada nije riječ "smetnja" /"obstruction"/ bila tumačena tako da se odnosi na normalno trgovačko opterećenje luke i lučkih uredjaja od drugih brodova, već da se toj riječi uvijek pripisivao smisao smetnje koja se odvija ili dešava na kcpnu, a ne na prisustvo fizičkih predmeta na moru. Pored toga žalitelji ističu da su riječi "bez obzira da li se brod nalazi uz obalu ili ne" posebno dodane, i da one pogotovu pojačavaju obvezu na plaćanje prekostojnica.

arbiter

Nakon što je već utvrdio da čarterer nije mogao ništa drugo poduzeti nego čekati da se oslobodi mjesto na kome bi mogao otpočeti krcanje, Apelacioni sud je stao na stajalište da se radilo o "smetnji... izvan kontrole čarterera... u dokovima ili na drugim mjestima za krcanje...". Zastupnik žalitelja isticao je da riječ "smetnje" /"obstruction"/ mora imati ovdje uže značenje od svakodnevnog. Sud se međjutim pozvao na jednu presudu iz godine 1908, u kojoj je sudac Bigham dao svoje tumačenje gotovo identično klauzuli u čarter-partiji. U tom tumačenju sudac Bigham dao je riječi "smetnja" normalno značenje, smatrajući da brodovi koji se već nalaze u doku ili uz obalu tako sprječavaju druge brodove da učine to isto, da takva smetnja predstavlja "smetnju" u smislu čarter partije. Sud je istakao da priznaje da bi riječi "bez obzira da li se brod nalazi uz obalu ili ne" mogle imati u toj čarter partiji neko posebno značenje, tim više što su ih stranke posebno nadopisale. One vjerojatno znače da je vrijeme stojnica počelo teći u 7 sati ujutro nakon davanja pisma spremnosti, ali da je to vrijeme istovremeno bilo i zaustavljeno zbog toga što je postojala "smetnja" u smislu "Centrocon" klauzule o štrajku.

/LLLR 1961, str.1-13/

S.V.

Bilješka.- U ovoj presudi zanimljivo je i mišljenje ostalih sudaca u sporu. Ovi se slažu da bi ovu klauzulu bili skloni protumačiti u korist tužitelja da se ne smatraju vezanima presudom iz god. 1908. i tumačenjem riječi "obstruction" danim u toj presudi. U jednom času postavilo se pitanje nije li onaj dio presude iz godine 1908, koji daje tumačenje riječi "smetanje", samo obiter dictum, tj. neobavezni dio te presude. Pomnim analiziranjem te presude, i rješenja žalbe protiv te presude, došlo je do zaključka da je dano tumačenje dispozitiv presude, i prema tome da je presedan kojega se sud mora držati.

U slučaju koji smo obradili, Apelacioni je sud dopustio tužitelju da protiv presude podnese žalbu Domu lordova, jer u toj instanci ovakav predmet još nije bio presudjen, i prema tome Dom lordova nema obaveznog presedana. U pogledu tumačenja "Centrocon" klauzule o štrajku, vidi i presude u br.7 str.36 i br.11 str.37 ove publikacije.

S.V.